

3.

tanegység

FELDOLGOZOTT MŰVEK

Kiss Ottó: *Idő*

Géczi János: *Mikor a hétfő*

László Noémi: *Család*

Fekete Vince: *Holnap*

MIT KÉSZÍTSEK ELŐ?

 Szöveggyűjtemény

 Füzet, íróeszköz

 Internet, projektor, hangfal

Három oszlopra osztott A4-es lap (csoportonként)

Időgyorsító

2x45 vagy 3x45 perces szövegfeldolgozó és szövegalkotó órablokk (magyar, kreatív írás)

Azt, hogy az idő relatív, nem a tudomány szintjén értjük meg igazán, hanem az érzelmeinkre, érzékelésünkre alapozva. A szólások, közmondások, illetve a kortárs versek is bőven szólnak a témáról, amely meseírássra, versírássra is buzdíthatja a gyerekeket.

Áttekintő vázlat

3.1 Időgyorsító	45 perc
3.1a Repül az idő	10 perc
3.1b Gyors és lassú idő	15 perc
3.1c Hangulatfüggő napok	20 perc
3.2 Napkarakterek	45 perc
3.2a Heti naptulajdonságok	10 perc
3.2b Hét-család	15 perc
3.2c Micsoda nap!	20 perc
3.3 Napra nap	45 perc
3.3a Tegnap-ma-holnap	15 perc
3.3b Ma holnap van?	15 perc
3.3c A holnapi újság	15 perc
Összesen:	3x45 perc

A három tanórából álló órablokk szétbontható: az első két tanóra szorosabban összetartozik, a harmadik viszont leválasztható és külön is tanítható (vagy elhagyható, ha túl nehéznek ítéljük). Legelőbb tehát azt kell eldöntenünk, megtartjuk-e a három tanórát egy blokkban, vagy nem. A harmadik tanórához annyi A4-es lapot készítsünk elő (három beosztás és feliratozás), ahány padsorban/oszlopban elindítjuk a lapot (max. 5-6 gyerek jusson laponként)!

JEGYZETEIM

FELADATOK LEÍRÁSA

3.1 Időgyorsító

3.1a Repül az idő

Mit jelenthet a képrejtvény?

A „repül az idő” szóláshoz a Reftantáron találunk egy képrejtvényt. Vetítsük ki, és a gyerekek találják ki, melyik szólásról van szó!

Beszélgessünk:

- Előfordult-e már veletek olyan, hogy csak úgy elrepült az idő?
- Előfordult-e, hogy egy hét olyan gyorsan eltelt, mintha csak egy nap lett volna? Meséld el, mi történt akkor!

3.1b Gyors és lassú idő

Olvassuk el **Kiss Ottó: Idő** című versét, és beszéljük meg, miért telhet gyorsan az idő, amikor Emesével van a versben szereplő gyerekek!

Ki lehet Emese? És ki lehet a versben megszólaló? Mit játszhatnak együtt?

4-5 fős csoportokban csak mozgással játsszátok el, mit csinálhat együtt a vers két szereplője! A főszereplőkön kívül részt vehetnek a játékban a szülők vagy további barátok, játszótársak stb.

Mutassa be minden csoport a rövid kis jelenetét! Majd játsszák el úgy is, ahogyan a mesélő érezte az idő múlását: gyorsítva!

3.1c Hangulatfüggő napok

A gyerekek olvassák el **Géczy János: Mikor a hétfő** című versét magukban, és készüljenek fel a hangos olvasására! Ennek az lesz a tétje, hogy ki tudja egy levegővel, a legrövidebb idő alatt, érthetően felolvasni a verset.

A győztes megkapja a Fő-fő-időgyorsító címet (egy vállveregetés kíséretében).

Azért ne hagyjuk annyiban a dolgot, lassabban, megfontoltabban is vegyük szemügyre, mi minden történik ebben a versben a napokkal! Melyik nap milyen hangulattal lepi meg a versben beszélőt (aki te is lehetnél akár)?

Vedd figyelembe!

A gyorsolvasás egy levegővel nem is olyan egyszerű dolog. Aki nem gazdálkodik jól a levegővel, annak hamarabb elfogy, mint ahogy végig tudná olvasni a verset. Ezért azt is mérhetjük, ki meddig jut el a versolvasásban egy levegővel. A legmesszebb jutó a győztes. Az idő azoknál lesz döntő tényező, akik végig tudták olvasni a verset.

A mérést megkönnyíti, ha (manuális vagy online) stopperrel végezzük.

A *legott* régies szó, jelentése: azonnal, rögtön, azon nyomban.

MIT AKARUNK ELÉRNI?

A gyerekek értsék meg, hogy az idő hangulattól függően változó lehet: hol gyorsabban, hol lassabban telik.

MIT FOGUNK CSINÁLNI?

Képrejtvényfejtés

Beszélgetés

Versek olvasása, értelmezése

Szituációs időgyorsító játék

Gyorsolvasás egy levegővel

(Központozás nélküli szöveg tagolása)

Variáció

A vers azzal is segíti a gyorsolvasó játékot, hogy központozás nélküli a szöveg. Ám az értelmezést és a tagolt olvasást ez megnehezíti. Segítsünk rajta azzal, hogy közös vagy egyéni munkában kis, álló vonalakkal tagoljuk a szöveget! Ezekre a helyeken vagy vesszőt, vagy mondatvégi írásjelet, leginkább pontot kellene tenni, ha nem versszövegről lenne szó.

Hívjuk fel a gyerekek figyelmét: a modern költészetben gyakran előfordul, hogy a költő megváltoztatja a helyesírási szabályokat, például eltünteti a mondatot tagoló írásjeleket (hasonlóan, mint ahogy megváltozik számára az idő).

MIT AKARUNK ELÉRNI?

A gyerekek vegyék észre, hogy a hét napjainak más-más hangulata, karaktere van. Alkotó módon is fejezzék ki ezt.

MIT FOGUNK CSINÁLNI?

Napok és tulajdonságok párosítása

Vers olvasása, értelmezése

Karakteres hangos olvasás

Kreatív írás: nap-karakter próza vagy vers formában

3.2 Napkarakterek

3.2a Heti naptulajdonságok

Géczi János: Mikor a hétfő című versében figyeljük meg, melyik naphoz milyen tulajdonság tartozik! „Időgyorsító”, ha megoldjuk együtt a Heti naptulajdonságok című tankocka párosító feladatát.

3.2b Hét-család

A gyerekek olvassák el magukban **László Noémi: Család** című versét, és figyeljék meg, miféle család ez a Hét-család!

Majd beszélgessünk:

- Melyik nap kicsoda a családban? (apa, anya, gyerekek, vagy mind testvérek?)
- Milyen kapcsolat van a (testvér)párok között?
- Miért van a családban csipkelődés, köztöködés? Vajon mivel húzhatják, piszkálhatják egymást?
- Milyen megoldást kínál Vasárnap? Ő ki lehet a családban?
- Te melyik nap lennél a Hét-családban?

Olvassuk fel a verset hangosan, az adott versszak napkarakterét kifejezve az olvasással, versszakonként váltva a felolvasót! Minden szakaszt olyan gyerek olvasson, aki az előző kérdésre az adott napot választotta a Hét-családból!

Vedd figyelembe!

Ütemhangsúlyos versről van szó, ahol a vers ritmikáját és az olvasás dinamikáját az ütemkezdő hangsúlyos szótagok (fő- és mellékhangsúly) ismétlődése adja. Például:

JEGYZETEIM

Péntek és | Szombat | testvérek,
vállukon a | csillagokig | elérek.

Csipkelődnék, | kötözőkődnek, | darálnak,
míg a házba | be nem állít
süteménnyel | megpakoltan | Vasárnap.

3.2c Micsoda nap!

Írjátok meg a választott nap jellemző hangulatát egy kis történettel vagy csipkelődő, vicces gondolatokkal! Írhattok próza vagy szabadvers formában, de írhattok rímes dalformában is a feldolgozott vers nyomán.

20
perc

A vállalkozók felolvashatnak az írásaikból.
Aki nem tudta befejezni, az otthon, házi feladatként folytathatja.

3.3 Napra nap

45
perc

3.3a Tegnap-ma-holnap

A napokat nemcsak a hét napjai szerint szoktuk megnevezni, hanem a múlt-jelen-jövő szempontjából is.

Előzetesen fekvő helyzetű A4-es lapokat osszunk három oszlopba, és írjuk az oszlopok alá: TEGNAP – MA – HOLNAP!

Padsoronként az egymás mögött ülők számára indítsunk el egy lapot! Az első gyerek írjon mindhárom oszlop tetejére egy jellemző tevékenységet: Mit csinált tegnap? Mit csinál ma? És mit fog csinálni holnap? (Lehetőleg ne ugyanazt, tehát ne csak annyit, hogy tanulok az iskolában. Inkább valami olyat, ami az adott napot megkülönbözteti a többitől.)

Ha leírta, hajtsa vissza a lapot, és adja hátra a padsorban a mögötte ülőnek, aki hasonlóan töltsse ki az oszlopokat! Igyekeztek gyorsan dolgozni, hogy ne kelljen sokat várni! Várakozás közben mindenki nyugodtan végiggondolhatja, mit írjon, vagy mit írhatott volna még.

Ha végigért a lap a saját padsorban, olvassátok fel a tegnapi, mai és holnapi tevékenységeket!

Vedd figyelembe!

Padsoronként egymás mögött általában 5-6 gyerek szokott ülni. Ennél több ne nagyon legyen egy-egy padsor-csoportban (ahol egy lap megy végig), különben nagyon elhúzódhat a feladat! Ha hosszú padsoraink vannak, előlről és hátulról is indíthatunk lapokat.

15
perc

MIT AKARUNK ELÉRNI?

A tegnap, ma, holnap fogalmának differenciálása.

MIT FOGUNK CSINÁLNI?

Tegnapi-mai-holnapi tevékenységlista írása
Vers olvasása, értelmezése

Együtt gondolkodás, filózás

Kreatív írás: rövid hír megfogalmazása

MIRE VAN SZÜKSÉGÜNK EHHEZ A FELADATHOZ?

Három oszlopra osztott A4-es lap (csoportonként)

JEGYZETEIM

3.3b Ma holnap van?

15
perc

Olvassuk el **Fekete Vince: Holnap** című versét!

Gondolkodjunk együtt:

- Mit lehet kapni a holnapi boltokban? Mit ír a holnapi újság? Miért félelmetes a holnapi farkas?
- Mi van akkor, ha egyszerre történik a ma és a holnap? Lehetséges ilyen? Hogy lehet mégis?
- Mit csinálnál másként, ha ma volna holnap? (Mit változtatnál meg a tegnapodban? És mit változtatnál meg a mádban?)
- Mi lenne a legmább, ami történhetne veled?

3.3c A holnapi újság

15
perc

Fogalmaz meg írásban egy rövid hírt a holnapi újságból! Bármilyen téma szóba jöhet (ami nem sértő), fő, hogy „holnapi” legyen a hír, mégis olyan, amit már ma megtudunk. (Talán ettől lesz „mább” a ma, mint máskor.)

A vállalkozók felolvashatnak az írásaikból.

Vedd figyelembe!

A „Napra nap” című tanóra az első két tanórától függetlenül, más időpontban is megtartható.

JEGYZETEIM